

kvalifikačný rámec prenáša európske pravidlá do vnútroštátneho systému, Európsky kvalifikačný rámec predstavuje nadnárodný referenčný systém, vďaka ktorému sú výstupy vzdelávania prepočítateľné medzi systémami. Uvedenie úrovne kvalifikačného rámca zásadným spôsobom zjednodušuje mobilitu pracovnej sily, uznávanie kvalifikácií v zahraničí a je dôležité pri profesijných nárokoch v regulovaných povolaniach.

Školský zákon zároveň jasne vymedzuje, že doklady o vzdelaní podľa § 18 ods. 2 školského zákona sú verejnými listinami. Tento status má zásadné právne dôsledky – verejná listina potvrdzuje pravdivosť toho, čo sa v nej osvedčuje, alebo potvrdzuje až do okamihu, kým sa nepreukáže opak. V správnom a súdnom konaní má výrazne vyššiu dôkaznú silu ako bežné listiny a jej falšovanie naplňa skutkovú podstatu trestného činu podľa Trestného zákona. Postavenie verejnej listiny zároveň vyžaduje dodržiavanie prísnych formálnych a bezpečnostných štandardov.

Napokon školský zákon upravuje aj vydávanie odpisu dokladu o získanom vzdelaní. Škola je povinná vydať odpis na žiadosť plnoletého žiaka, zákonného zástupcu alebo plnoletého poslucháča, pričom odpis musí obsahovať text „Tento odpis súhlasí s prvopisom“ a výrazné označenie „ODPIS“. Zákon počíta s reálnou praxou, že podpisy osôb, ktoré podpisovali pôvodný doklad, nemusia byť dostupné, a preto postačuje uvedenie mien a priezvisk. Odpis podpisuje riaditeľ školy, opatrí ho pečiatkou a dátumom, čím je zabezpečená jeho formálna autenticita. Škola môže požadovať poplatok, ktorý však zákon obmedzuje na výšku skutočných nákladov – teda nejde o poplatok sankčný alebo sankčno-administratívny, ale o úhradu reálnych výdavkov spojených s vyhotovením. Pravidlá transparentnosti dopĺňa povinnosť zverejniť výšku poplatku na webovom sídle školy. Výnimkou sú prípady, keď odpis žiada „zástupca zariadenia“ – najčastejšie ide o zariadenia sociálnoprávnej ochrany či reedukačné zariadenia – vtedy je odpis bezplatný, čo reflektuje ochranu práv dieťaťa v náhradnej starostlivosti.

Tretí oddiel

Povinná školská dochádzka a jej plnenie

§ 19

Povinná školská dochádzka

- (1) Nikoho nemožno oslobodiť od plnenia povinnej školskej dochádzky.
- (2) Povinná školská dochádzka je desaťročná a trvá do konca školského roka, v ktorom žiak dovŕši 16. rok veku, ak tento zákon neustanovuje inak.
- (3) Povinná školská dochádzka začína začiatkom školského roka, ktorý nasleduje po dni, keď dieťa dovŕši šiesty rok veku a dosiahne školskú spôsobilosť, ak tento zákon neustanovuje inak.
- (4) Ak zákonný zástupca alebo zástupca zariadenia požiadajú, aby bolo na plnenie povinnej školskej dochádzky výnimočne prijaté dieťa, ktoré nedovŕšilo šiesty rok veku, prílohou prihlášky na vzdelávanie v základnej škole je súhlasné vyjadrenie príslušného zariadenia poradenstva a prevencie a súhlasné vyjadrenie lekára so špecializáciou v špecializačnom odbore pediatria, ktorý poskytuje všeobecnú ambulantnú starostlivosť pre deti a dorast (ďalej len „pediater“). Ak je údaj z prílohy

v Centrálnom registri uchádzačov, detí, žiakov a poslucháčov (ďalej len „centrálny register“), samostatné predloženie prílohy sa nevyžaduje a centrálny register túto skutočnosť oznámi prostredníctvom podregistra prijímania na vzdelávanie zákonnému zástupcovi alebo zástupcovi zariadenia pri podávaní prihlášky na vzdelávanie v základnej škole.

(5) Žiakovi, ktorý je oslobodený od povinnosti dochádzať do školy a jeho zdravotný stav mu neumožňuje vzdelávať sa, sa na základe písomného odporúčenia pediatra vzdelávanie neposkytuje do pominutia dôvodov.

Súvisiace ustanovenia:

§ 20 až 26, § 29, § 60, § 61, § 144, § 145a, § 157

Súvisiace predpisy:

Ústava SR; zákon o školskej správe; Trestný zákon; zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch; Dohovor o právach dieťaťa; Charta základných práv EÚ; Dohovor

K § 19

Toto ustanovenie zakotvuje povinnú školskú dochádzku a trvanie školskej dochádzky. Táto právna úprava nadväzuje na príslušné ustanovenia Ústavy SR. Článok 42 Ústavy SR garantuje právo každého na vzdelanie a povinnú školskú dochádzku. Z Ústavy SR explicitne vyplýva, že dĺžku povinnej školskej dochádzky ustanoví zákon, pričom týmto zákonom je práve školský zákon, ktorý dĺžku povinnej školskej dochádzky ustanovuje v § 19.

Komentovaný zákon podrobnejšie rozvíja úpravu v Ústave SR a obsahuje výslovný zákaz oslobodenia od povinnej školskej dochádzky. Povinnú školskú dochádzku však nemožno vnímať, resp. stotožňovať s povinnosťou navštevovať školu alebo inými slovami, fyzicky chodiť do školy. Zákon berie v úvahu rôzne životné udalosti, ktoré sa môžu vyskytnúť (napr. zdravotné dôvody) a zakotvuje formy osobitného plnenia povinnej školskej dochádzky. Pre tieto formy školský zákon, samozrejme, ustanovuje podmienky, ktoré musia byť splnené. Formami osobitného plnenia povinnej školskej dochádzky sú:

1. individuálne vzdelávanie,
2. vzdelávanie v školách mimo územia Slovenskej republiky,
3. vzdelávanie v školách zriadených iným štátom na území Slovenskej republiky so súhlasom zastupiteľského úradu iného štátu, ak zastupiteľský úrad iného štátu oznámil ministerstvu školstva, že vydal súhlas na zriadenie školy, ktorá sa nevedie v sieti škôl a školských zariadení podľa osobitného predpisu,
4. vzdelávanie v školách, v ktorých sa uskutočňuje výchova a vzdelávanie podľa medzinárodných programov na základe súhlasu ministerstva školstva,
5. individuálne vzdelávanie v zahraničí,
6. vzdelávanie podľa individuálneho učebného plánu,
7. vzdelávanie v Európskych školách.

Povinnú školskú dochádzku komentovaný zákon vníma ako povinnosť zákonného zástupcu prihlásiť dieťa na jej plnenie a zároveň povinnosť dbať na to, aby dieťa túto povinnosť plnilo „štandardným spôsobom“, t. j. dochádzkou do školy alebo niektorou z foriem osobitného plnenia povinnej školskej dochádzky.

Porušenie uvedených povinností zákonného zástupcu môže vyústiť do priestupkovej, prípadne až do trestnoprávnej zodpovednosti (trestný čin ohrozovania mravnej výchovy

mládeže). Sankcie za zanedbávanie povinnej školskej dochádzky upravuje § 72 zákona o školskej správe. Uvedený zákon zakotvuje dve samostatné skutkové podstaty súvisiace s neplnením povinnej školskej dochádzky:

1. Priestupku sa dopustí zákonný zástupca dieťaťa, ak neprihlási dieťa na plnenie povinnej školskej dochádzky.
2. Priestupku sa dopustí zákonný zástupca, ak žiak plniaci povinnú školskú dochádzku neospravedlnene vynechá viac ako 15 vyučovacích hodín v mesiaci alebo viac ako 60 vyučovacích hodín v príslušnom školskom roku.

Uvedené priestupky prejednáva obec a možno za ne uložiť pokutu od 30 do 350 eur, a to aj opakovane.

Trestnoprávna zodpovednosť zákonného zástupcu za plnenie povinnej školskej dochádzky je premietnutá do § 211 TZ. Uvedené ustanovenie upravuje dve skutkové podstaty trestného činu ohrozovania mravnej výchovy mládeže. Tohto trestného činu sa dopustí ten, kto vydá, čo aj z nedbanlivosti, osobu mladšiu ako osemnásť rokov nebezpečenstvu spustnutia tým, že jej bráni v povinnej školskej dochádzke. Trestného činu ohrozovania mravnej výchovy mládeže sa dopustí aj ten, kto v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom zamestnáva dieťa mladšie ako pätnásť rokov, pričom mu bráni v povinnej školskej dochádzke.

Okrem uvedených sankcií je zanedbávanie povinnej školskej dochádzky riešené aj v právnych predpisoch upravujúcich štátne sociálne dávky. Zákon č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa upravuje inštitút osobitného príjemcu. Tento inštitút spočíva v tom, že príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny rozhodne o určení osobitného príjemcu prídavku na dieťa a príplatku k prídavku, ak žiak, ktorý plní povinnú školskú dochádzku, neospravedlnene vynechá viac ako 15 vyučovacích hodín v mesiaci alebo viac ako 60 vyučovacích hodín v príslušnom školskom roku. Údaje o neospravedlnených hodinách má úrad práce, sociálnych vecí a rodiny na základe oznámenia ministerstva školstva z údajov z Centrálného registra uchádzačov, detí, žiakov a poslucháčov. Napriek uvedeným sankciám v súčasnosti stále pretrváva problém so zanedbávaním povinnej školskej dochádzky.

S povinnou školskou dochádzkou je úzko spätá aj povinnosť štátu zabezpečiť, aby každé dieťa malo kde plniť povinnú školskú dochádzku. Túto povinnosť štát preniesol na obce, ktoré majú zabezpečovať dostupnosť základných škôl v rámci preneseného výkonu štátnej správy. Keďže štát ústavne garantuje právo na vzdelanie a povinnú školskú dochádzku, zákon zakotvuje aj mechanizmy, ktoré majú zastrešiť prípady, ak obec adekvátne nezabezpečí dostupnosť škôl. Zákon o školskej správe, účinný od 1. januára 2026, priniesol nové riešenia, ktorých cieľom je zabezpečiť dostupnosť vzdelávania pre každého. Tieto riešenia však vo veľkej miere spočívajú v zapojení súkromných a cirkevných škôl.

Povinné predprimárne vzdelávanie, v praxi označované aj ako povinné predškolské vzdelávanie, sa nepovažuje za povinnú školskú dochádzku, aj keď je školským zákonom regulované ako povinné a za jeho neplnenie môžu byť rodičia sankcionovaní.

Začatie povinnej školskej dochádzky sa logicky spája so začiatkom školského roka. Preto, aby povinná školská dochádzka začala plynúť prvým dňom školského roka, musia byť splnené dve kumulatívne podmienky:

1. dovŕšenie šiesteho roku veku dieťaťa, a
2. dosiahnutie školskej spôsobilosti.

Prvá podmienka je zároveň rozhodujúcou vo vzťahu k určeniu, ktorým školským rokom dieťa začína plniť povinnú školskú dochádzku. Na to, aby dieťa začalo plniť povinnú školskú dochádzku od 1. septembra daného kalendárneho roka, musí dovŕšiť šiesty rok veku do 31. augusta tohto kalendárneho roka.

Druhou podmienkou je dosiahnutie školskej spôsobilosti. Školský zákon nedefinuje školskú spôsobilosť. Školskú spôsobilosť možno vnímať ako súhrn psychických, fyzických a sociálnych schopností, ktorý dieťaťu umožňuje stať sa žiakom a je predpokladom absolvovania výchovno-vzdelávacieho programu základnej školy. Školská spôsobilosť v sebe zahŕňa pojmy „školská zrelosť“ a „školská pripravenosť“. Školská spôsobilosť u detí, ktoré k 31. augustu príslušného kalendárneho roka (vrátane) dovŕšia najmenej šesť rokov veku, sa predpokladá a jej posúdenie v zariadeniach poradenstva a prevencie pred zápisom nie je povinné.

Aj v prípade týchto podmienok však školský zákon pripúšťa výnimky, a to skoršie začatie plnenia povinnej školskej dochádzky pred dovŕšením šiesteho roku veku dieťaťa a na druhej strane aj neskoršie začatie plnenia povinnej školskej dochádzky.

Prijat' na plnenie povinnej školskej dochádzky dieťa, ktoré nedovŕšilo šiesty rok veku, možno za splnenia týchto podmienok:

1. žiadosť zákonného zástupcu,
2. súhlasné vyjadrenie príslušného zariadenia poradenstva a prevencie,
3. súhlasné vyjadrenie lekára so špecializáciou v špecializačnom odbore pediatria, ktorý poskytuje všeobecnú ambulantnú starostlivosť pre deti a dorast.

Novelou školského zákona účinnou od 1. januára 2026 sa zosúladiť § 19 ods. 4 školského zákona s právnymi predpismi na úseku poskytovania zdravotnej starostlivosti a slovné spojenie „všeobecný lekár pre deti a dorast“ sa nahradilo výrazom „lekár so špecializáciou v špecializačnom odbore pediatria, ktorý poskytuje všeobecnú ambulantnú starostlivosť pre deti a dorast“. Pre toto slovné spojenie zákon zavádza legislatívnu skratku „pediater“. Zároveň spomínaná novela umožnila, aby sa údaje z príloh k prihláške na vzdelávanie v základnej škole, konkrétne súhlasné vyjadrenia zariadenia poradenstva a prevencie a pediatria, získavali z centrálného registra, ak tam už tieto údaje sú evidované.

Všetky tri podmienky musia byť splnené súčasne. V prípade, ak nie je splnená čo i len jedna podmienka, dieťa nie je možné prijať na plnenie povinnej školskej dochádzky pred dovŕšením šiesteho roku veku. Žiadosť zákonného zástupcu v tomto prípade predstavuje zároveň aj súhlas s tým, že dieťa začne plniť povinnú školskú dochádzku skôr. V tomto prípade ide o dôležité rozhodnutie, keďže ide o postup, ktorý nemožno zvrátiť, t. j. nie je možné z plnenia povinnej školskej dochádzky dieťa dostať späť do predprimárneho vzdelávania. Podľa súčasnej právnej úpravy už nie je podmienkou plnenie povinného predprimárneho vzdelávania na to, aby dieťa, ktoré nedovŕšilo 6 rokov veku, mohlo byť prijaté na plnenie povinnej školskej dochádzky.

Školský zákon pozná aj prípad, ak dieťa už dovŕšilo šiesty rok veku, ale nespĺňa podmienku dosiahnutia školskej spôsobilosti. Aby také dieťa nemuselo plniť povinnú školskú dochádzku musia byť splnené tieto podmienky:

- a) informovaný súhlas zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia,
- b) písomný súhlas všeobecného lekára pre deti a dorast,
- c) písomný súhlas príslušného zariadenia poradenstva a prevencie.

Ak sú všetky uvedené podmienky splnené, riaditeľ materskej školy rozhodne o pokračovaní plnenia povinného predprimárneho vzdelávania v materskej škole. Z dikcie zákona

(„rozhodne“) vyplýva, že riaditeľ je povinný vydať takéto rozhodnutie. Dieťa začne plniť povinnú školskú dochádzku v základnej škole najneskôr od 1. septembra, ktorý nasleduje po dni, v ktorom dieťa dovŕšilo siedmy rok veku, a to bez ohľadu na to, či dosiahlo školskú spôsobilosť alebo nie.

Ustanovenie odseku 5 sa vzťahuje na najťažšie prípady, keď zdravotný stav žiaka neumožňuje žiadnu formu vzdelávania (napr. kóma, ťažké onkologické liečby, závažné psychiatrické stavy). Vtedy sa na základe odporúčania pediatra vzdelávanie dočasne neposkytuje vôbec. Nejde o oslobodenie od „dochádzky“ ako takej (tá stále trvá), ale o oslobodenie od povinnosti vzdelávať sa. Toto ustanovenie je potrebné odlišovať od individuálneho vzdelávania zo zdravotných dôvodov (kde sa žiak vzdeláva, len v inom režime).

Pravidlom je, že povinná školská dochádzka je desaťročná a trvá do konca školského roka, v ktorom žiak dovŕši 16. rok veku. Aj z toho pravidla však školský zákon pripúšťa výnimky. Podrobnejšie o skončení povinnej školskej dochádzky pojednáva komentár k § 22 školského zákona.

§ 20

Plnenie povinnej školskej dochádzky

(1) Povinná školská dochádzka sa plní v základných školách, v stredných školách a v školách pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami podľa tohto zákona, ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Zákonný zástupca alebo zástupca zariadenia je povinný prihlásiť dieťa na plnenie povinnej školskej dochádzky v základnej škole. Prihláška na vzdelávanie v základnej škole sa podáva od 1. februára do 31. marca kalendárneho roka, v ktorom má dieťa začať plniť povinnú školskú dochádzku, na formulári schválenom a zverejnenom ministerstvom školstva.

(3) Zápis na vzdelávanie v základnej škole sa koná od 1. apríla do 30. apríla kalendárneho roka, v ktorom má dieťa začať plniť povinnú školskú dochádzku; miesto a čas zápisu určí zriaďovateľ školy. Zápis na vzdelávanie v základnej škole sa koná za prítomnosti zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia a za prítomnosti dieťaťa. V odôvodnenom prípade možno po dohode so zákonným zástupcom alebo so zástupcom zariadenia zápis vykonať aj dištančne, výnimočne z objektívneho dôvodu aj bez prítomnosti dieťaťa. Neúčast' zákonného zástupcu, zástupcu zariadenia alebo dieťaťa na zápise nie je dôvodom na rozhodnutie o neprijatí do školy, ak doručená prihláška na vzdelávanie v základnej škole spĺňa všetky náležitosti.

(4) V rámci zápisu na vzdelávanie v základnej škole pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec základnej školy vykonáva administratívne úkony vo vzťahu k prihláške na vzdelávanie v základnej škole a ak je dieťa prítomné, uskutoční aj rozhovor s dieťaťom alebo činnosti vo vzťahu k zručnostiam a schopnostiam dieťaťa. Zákonný zástupca alebo zástupca zariadenia môže byť prítomný pri všetkých častiach zápisu. Ak sa pri zápise zistí dôvodné podozrenie, že u dieťaťa nie je predpoklad zvládnutia prvého ročníka, základná škola navrhne zákonnému zástupcovi alebo zástupcovi zariadenia vykonanie odbornej činnosti v zariadení poradenstva a prevencie.

(5) Žiak plní povinnú školskú dochádzku v základnej škole vo verejnom školskom obvode,²⁰⁾ v ktorom má trvalý pobyt alebo obvyklý pobyt, ak zákonný zástupca alebo zástupca zariadenia nevyberie inú základnú školu. Žiak môže plniť povinnú školskú dochádzku v inej základnej škole, ak ho základná škola prijme.

(6) Riaditeľ základnej školy zriadenej obcou alebo samosprávnym krajom je povinný prednostne prijať na základné vzdelávanie až do výšky najvyššieho počtu žiakov v triede príslušného ročníka v tomto poradí

- a) žiakov s trvalým pobytom v príslušnom verejnom školskom obvode,
- b) žiakov umiestnených na základe rozhodnutia súdu v zariadení, ktorým sa poskytuje starostlivosť v organizačnej súčasti zariadenia, ktorá sa nachádza v príslušnom verejnom školskom obvode, a
- c) žiakov s obvyklým pobytom v príslušnom verejnom školskom obvode.

(7) Základná škola nemá kapacitné možnosti na prijatie detí, ak z priestorových dôvodov nemožno školské vyučovanie zabezpečiť pre všetkých žiakov v dopoludňajších hodinách.

(8) Ak základná škola rozhodne o neprijatí dieťaťa do školy z dôvodov podľa odseku 7, túto skutočnosť uvedie v rozhodnutí a do 15. júna informuje aj obec, v ktorej má dieťa trvalý pobyt.

(9) Ak dieťa následne nie je prijaté do cirkevnej základnej školy alebo do súkromnej základnej školy, obec vykoná všetky potrebné úkony, aby dieťa na plnenie povinnej školskej dochádzky prijal riaditeľ akejkoľvek základnej školy, ktorej je táto obec zriaďovateľom.

(10) Ak obec nie je zriaďovateľom inej základnej školy alebo ak iná základná škola, ktorej zriaďovateľom je obec, nemá kapacitné možnosti na prijatie dieťaťa, obec do 30. júna oznámi zákonnému zástupcovi názov základnej školy s kapacitnými možnosťami na prijatie dieťaťa, ktorej zriaďovateľom je iná obec alebo orgán miestnej štátnej správy v školstve, ktorá

- a) je najbližšie k miestu trvalého pobytu alebo obvyklého pobytu dieťaťa alebo
- b) má najlepšiu dostupnosť hromadnou dopravou z miesta trvalého pobytu alebo obvyklého pobytu dieťaťa.

(11) Zákonný zástupca dieťaťa, ktoré nebolo prijaté do školy vo verejnom školskom obvode z kapacitných dôvodov, prihlási do 10. júla dieťa na plnenie povinnej školskej dochádzky do základnej školy na základe oznámenia obce podľa odseku 10. Ak zákonný zástupca neprihlási dieťa na základe oznámenia obce do základnej školy, príslušný orgán miestnej štátnej správy v školstve určí školu, v ktorej bude dieťa plniť povinnú školskú dochádzku alebo zabezpečí inú formu jeho vzdelávania podľa tohto zákona.

(12) Riaditeľ školy oznámenej podľa odseku 10 je po prijatí detí, ktoré majú miesto trvalého pobytu alebo obvyklého pobytu vo verejnom školskom obvode tejto školy, povinný prijať na plnenie povinnej školskej dochádzky detí, ktoré z kapacitných dôvodov nebolo možné prijať do základnej školy v obci ich trvalého pobytu alebo obvyklého pobytu, a to až do výšky najvyššieho počtu žiakov v triede príslušného ročníka.

(13) Ak základná škola, ktorej zriaďovateľom je obec alebo orgán miestnej štátnej správy v školstve, rozhodne v jednom školskom roku o neprijatí najmenej 13 detí na plnenie povinnej školskej dochádzky z kapacitných dôvodov, a tieto deti

nie sú následne prijaté na plnenie povinnej školskej dochádzky v cirkevnej základnej škole alebo v súkromnej základnej škole alebo v inej základnej škole, ktorej je táto obec zriaďovateľom, táto obec o tom bezodkladne informuje príslušný orgán miestnej štátnej správy v školstve.

(14) Príslušný orgán miestnej štátnej správy v školstve môže určiť, že žiaci vyšších ročníkov základnej školy, ktorá rozhodla podľa odseku 13, budú plniť povinnú školskú dochádzku v základnej škole, ktorá má kapacitné možnosti, alebo zabezpečí inú formu ich vzdelávania podľa tohto zákona.

(15) Na plnenie povinnej školskej dochádzky v základnej škole v obci podľa miesta trvalého pobytu dieťaťa majú prednostne právo žiaci prvého stupňa a žiaci prvého vzdelávacieho cyklu.

(16) Žiak umiestnený v školskom zariadení alebo v inom zariadení na základe rozhodnutia súdu alebo na žiadosť jeho zákonného zástupcu, plní povinnú školskú dochádzku v škole zriadenej pri tomto zariadení, ak je zriadená.

(17) Žiak podľa odseku 16 môže so súhlasom riaditeľa školského zariadenia alebo zariadenia, v ktorom sa vykonáva rozhodnutie súdu, plniť povinnú školskú dochádzku aj v inej škole podľa tohto zákona.

(18) Ak bol žiak, ktorý plní povinnú školskú dochádzku, rozhodnutím súdu zverený do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov v Slovenskej republike a v zahraničí a plní povinnú školskú dochádzku striedavo v škole v Slovenskej republike a v škole v zahraničí, čas dochádzky do školy v zahraničí škola v Slovenskej republike neeviduje ako neprítomnosť žiaka. Škola v Slovenskej republike žiaka hodnotí a vydáva mu vysvedčenie samostatne; pri hodnotení v Slovenskej republike možno zohľadniť výsledky vzdelávania v škole v zahraničí. Zákonný zástupca predloží riaditeľovi školy v Slovenskej republike doklad s uvedením názvu a adresy školy, ktorý potvrdzuje, že žiak navštevoval príslušnú školu v zahraničí, a doklad o výsledkoch vzdelávania v tejto škole za príslušné obdobie; doklad sa predkladá každé dva mesiace, alebo ak obdobie dochádzky do školy v zahraničí trvá podľa rozhodnutia súdu dlhšie ako dva mesiace, predkladá sa vždy po skončení tohto obdobia.

²⁰⁾ § 44 zákona č. 321/2025 Z. z.

Z dôvodovej správy k zákonu č. 323/2025 Z. z.:

„Cieľom návrhu je jednoznačné oddelenie dvoch krokov v procese nástupu dieťaťa na povinnú školskú dochádzku – prihlasovania (podávania prihlášky) a zápisu (osobnej účasti v škole). Ustanovenie zároveň súvisí s navrhovanou elektronizáciou prihlasovania na vzdelávanie v materských, základných a stredných školách.

Zatiaľ čo elektronická prihláška môže byť podaná ešte pred termínom zápisu, samotný zápis predstavuje osobnú účasť zákonného zástupcu a dieťaťa v škole. S cieľom zabezpečiť dostatočný časový priestor na spracovanie prijatých prihlášok a prípravu ďalšej komunikácie medzi školou a zákonným zástupcom sa navrhuje, aby sa lehota na podávanie prihlášok začínala najneskôr jeden mesiac pred začiatkom zápisu.

Prítomnosť dieťaťa pri zápise je v štandardných prípadoch nevyhnutná. Môžu však nastať situácie, keď účasť dieťaťa nie je možná, napríklad z dôvodu jeho ochorenia alebo dlhodobého pobytu v zahraničí. V takýchto prípadoch sa navrhuje umožniť realizáciu zápisu dištančnou formou, po vzájomnej dohode zákonného zástupcu a školy, prostredníctvom vhodných elektronických nástrojov (napr. cez MS Teams).

V mimoriadnych prípadoch sa môže ojedinele vyskytnúť aj situácia, keď nie je možné zabezpečiť ani dištančný kontakt (napr. hospitalizácia dieťaťa na infekčnom oddelení alebo na jednotke intenzívnej starostlivosti, prípadne situácia, keď je dieťa v čase zápisu u druhého zákonného zástupcu v zahraničí v rámci striedavej starostlivosti), sa zápis môže uskutočniť aj bez prítomnosti dieťaťa. Navrhovaná právna úprava reflektuje aj tieto výnimočné životné situácie.

Zároveň sa dopĺňa rámcové vymedzenie činností, ktoré škola počas zápisu vykonáva – jednak administratívne úkony vo vzťahu k podanej prihláške, ako aj činnosti súvisiace s overovaním zručností a schopností dieťaťa, ak s tým zákonný zástupca alebo zástupca zariadenia súhlasí. Táto úprava podporuje jednotnosť a predvídateľnosť procesu zápisu a zároveň vytvára rámec pre jeho zosúladenie s pripravovanými digitálnymi riešeniami v oblasti elektronického prihlasovania žiakov.

Súvisiace ustanovenia:

§ 19, § 22, § 28a, § 29, § 60, § 61, § 161w, § 161

Súvisiace právne predpisy:

Ústava SR; zákon o školskej správe; správny poriadok; vyhláška o základnej škole

K § 20

Komentované ustanovenie nadväzuje na úpravu v § 19 školského zákona a zaoberá sa ďalšími záležitosťami súvisiacimi s plnením povinnej školskej dochádzky (prihlášky, zápis, prijímanie detí na vzdelávanie). Novela účinná od 1. januára 2025 zaviedla mechanizmus na riešenie nedostatočných kapacitných možností spádových škôl. V zmysle prechodného ustanovenia sa však ustanovenia upravujúce postup prijímania detí na povinnú školskú dochádzku s ohľadom na nedostatočné kapacitné možnosti začnú aplikovať až od 1. septembra 2029. Ďalšia rozsiahla novela účinná od 1. januára 2026 zaviedla zmeny v procese prihlasovania dieťaťa na povinnú školskú dochádzku, a to najmä elektronizáciu prihlášok.

K ods. 1 až 4

Výnimkou z povinnosti zákonného zástupcu prihlásiť dieťa na plnenie povinnej školskej dochádzky je situácia, keď materská škola rozhodla o pokračovaní plnenia povinného predprimárneho vzdelávania v materskej škole z dôvodu, že dieťa nedosiahlo školskú spôsobilosť (tzv. odklad).

Prihláška na vzdelávanie v základnej škole je z právno-teoretického hľadiska podaním účastníka konania (v tomto prípade zákonného zástupcu), na základe ktorého sa začína správne konanie. Konkrétne ide o správne konanie vo veci rozhodovania o prijatí, resp. neprijatí dieťaťa na vzdelávanie v základnej škole. Toto konanie je zavŕšené rozhodnutím školy, ktorá rozhodne o prijatí alebo neprijatí dieťaťa. V tomto smere školský zákon vyžaduje podanie prihlášky na formulári podľa vzoru schváleného a zverejneného ministerstvom školstva. Podľa § 19 ods. 1 SP *in fine*, ak osobitný predpis ustanovuje povinnosť použiť na podanie určený formulár, podanie možno urobiť len použitím takého formulára. Ide teda o postup *lege artis*. V prípade, ak zákonný zástupca nepoužije formulár určený ministerstvom školstva, tak škola by mala v súlade s § 19 ods. 3 SP vyzvať zákonného zástupcu na opravu podania, t. j. využitie predpísaného formulára. Aj po poslednej novele školského zákona, ktorá urobila výrazný krok k elektronizácii prijímacieho konania, stále platí, že prihlášku je možno podať dvomi spôsobmi:

a) elektronicky alebo

b) listinne.

Od 1. januára 2026 došlo k striktnému oddeleniu prihlasovania (podávanie prihlášok vo februári a marci) od zápisu (v apríli). V zmysle novej právnej úpravy zápis predstavuje osobnú účasť zákonného zástupcu a dieťaťa v škole. Pre zápis školský zákon určuje nasledujúce pravidlá:

1. štandardom je účasť zákonného zástupcu a dieťaťa na zápise,
2. v odôvodnených prípadoch možno po dohode so zákonným zástupcom zápis vykonať aj dištančne,
3. výnimočne a len z objektívneho dôvodu možno zápis vykonať aj bez prítomnosti dieťaťa.

Napriek uvedeným pravidlám zápisu školský zákon explicitne uvádza, že neúčasť zákonného zástupcu, zástupcu zariadenia alebo dieťaťa na zápise nie je dôvodom na rozhodnutie o neprijatí do školy, ak doručená prihláška na vzdelávanie v základnej škole spĺňa všetky náležitosti. V konečnom dôsledku teda pripúšťa, že k neúčasti dieťaťa môže dôjsť aj z iných ako objektívnych dôvodov a školský zákon to nepovažuje za prekážku prijímacieho procesu.

Termín na uskutočnenie zápisu aj po novele zostáva zachovaný, a to od 1. apríla do 30. apríla kalendárneho roka, v ktorom má dieťa začať plniť povinnú školskú dochádzku. Naďalej platí, že miesto a čas zápisu určuje zriaďovateľ školy. Upustilo sa od požiadavky, že obce určujú miesto a čas zápisu všeobecne záväzným nariadením. Stále však platí, že rozhodnutie o mieste a čase zápisu určuje zriaďovateľ a nie je možné túto kompetenciu delegovať na riaditeľa školy.

K ods. 5 a 6

Školský zákon už nepoužíva zaužívaný výraz „spádová škola“, ale pracuje s pojmom „základná škola vo verejnom školskom obvode“, v ktorej žiak prioritne plní povinnú školskú dochádzku. Táto zmena súvisí s prijatím nového zákona o školskej správe, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2026. V súlade s princípom slobodnej voľby vzdelávania zákon umožňuje zákonným zástupcom prihlásiť dieťa aj na inú základnú školu, ak ho táto škola prijme.

Prostredníctvom verejných školských obvodov štát zabezpečuje, aby každé dieťa malo v dosahu školu, kde môže plniť povinnú školskú dochádzku. Na zastaralý systém školských obvodov a spádových škôl platný do 31. decembra 2025, ako aj na čoraz častejšie prípady nedostatočnej kapacity spádovej školy zákon o školskej správe reagoval novým systémom verejných školských obvodov. Táto úprava do sústavy verejných školských obvodov nezahŕňa len mestské a obecné školy, ale aj školy samosprávnych krajov a regionálnych úradov školskej správy. Po novom má obec kompetenciu určovať všeobecne záväzným nariadením jeden verejný školský obvod samostatne pre každú základnú školu v zriaďovateľskej pôsobnosti obce, samosprávneho kraja alebo regionálneho úradu na území príslušnej obce. Okrem toho, zákon o školskej správe zakotvil aj mechanizmus začlenenia súkromných a cirkevných škôl do verejných školských obvodov. Pričom súkromné a cirkevné školy sú „motivované“ znížením normatívneho financovania pre prípad nezačlenenia sa do verejného školského obvodu. Pri tvorbe obvodov sa po novom povinne zohľadňuje aj dodržiavanie zákazu segregácie a princíp inkluzívneho vzdelávania.

Stále platí, že ak verejný školský obvod nie je určený a je ohrozené plnenie povinnej školskej dochádzky a neuzatvorí sa dohoda medzi obcami o verejnom školskom obvode,

žiadnym spôsobom nerieši, ako majú obce postupovať pri zisťovaní materských škôl s kapacitnými možnosťami u okolitých obcí.

Odsek 7 upravuje právnu fikciu, podľa ktorej, aj keď zákonný zástupca nepostupoval v súlade so školským zákonom pri uplatňovaní práva na predprimárne vzdelávanie a jeho dieťa bolo prijaté do súkromnej materskej školy, cirkevnej materskej školy alebo materskej školy, ktorej zriaďovateľom je samosprávny kraj, dieťa sa považuje za prijaté na základe práva na prijatie na predprimárne vzdelávanie v materskej škole. V dôsledku uvedenej fikcie už zákonný zástupca nemá možnosť uplatniť postup na uplatnenie práva na predprimárne vzdelávanie (zabezpečenie dostupnej materskej školy obcou), ak by si to rozmyslel.

K ods. 8

Odsek 8 garantuje dieťaťu prijatému na základe práva na predprimárne vzdelávanie rozsah výučby najmenej štyri hodiny denne. Od 1. septembra 2027, keď sa posunie hranica povinného predprimárneho vzdelávania na 4 roky, vznikne zaujímavý paradox. Trojročnému dieťaťu s právom na predprimárne vzdelávanie sa toto bude poskytovať v minimálnom rozsahu 4 hodiny denne a štvorročnému dieťaťu plniacemu povinné predprimárne vzdelávanie sa bude poskytovať v menšom rozsahu (3 hodiny denne). Zníženie tohto 4-hodinového rozsahu je možné výlučne pri deťoch so zdravotným znevýhodnením, a to len na základe žiadosti zákonného zástupcu podloženej súhlasným vyjadrením zariadenia poradenstva a prevencie.

Druhý oddiel Prijímanie na základné vzdelávanie

§ 60

(1) Na základné vzdelávanie sa prijíma dieťa, ktoré splnilo podmienky podľa § 19 a o ktorého prijatie do základnej školy požiadal zákonný zástupca alebo zástupca zariadenia podľa svojho výberu. Na základné vzdelávanie možno výnimočne prijať dieťa, ktoré nedovršilo šiesty rok veku, po súhlasnom vyjadrení zariadenia poradenstva a prevencie a pediatra.

(2) O prijatí dieťaťa na základné vzdelávanie rozhodne základná škola v termíne, ktorý určuje a na svojom webovom sídle zverejňuje ministerstvo školstva. Zoznam uchádzačov sa zverejňuje na verejne prístupnom mieste základnej školy, na webovom sídle základnej školy a na webovom sídle určenom ministerstvom školstva; zoznam obsahuje namiesto mena a priezviska uchádzača vopred pridelený číselný kód a informáciu, či uchádzač bol alebo nebol prijatý na základné vzdelávanie. Ak bol uchádzač prijatý, informácia o prijatí v tomto zozname sa považuje za rozhodnutie o prijatí a deň zverejnenia zoznamu sa považuje za deň doručenia rozhodnutia o prijatí. Ak zákonný zástupca alebo zástupca zariadenia o to požiada, základná škola vyhotoví rozhodnutie o prijatí v písomnej forme a bez zbytočného odkladu ho odošle zákonnému zástupcovi alebo zástupcovi zariadenia; ak sa postupuje podľa odseku 3, základná škola ho vyhotoví najskôr po potvrdení prijatia. Základná škola odošle neprijatému uchádzačovi rozhodnutie o neprijatí do piatich pracovných dní od jeho vydania.

(3) Ak vzor prihlášky na vzdelávanie v základnej škole neumožňuje vyznačiť poradie základných škôl podľa záujmu, zákonný zástupca alebo zástupca zariadenia potvrdí vybranej základnej škole prijatie na základné vzdelávanie do troch pracovných dní odo dňa doručenia rozhodnutia o prijatí. Ostatné rozhodnutia o prijatí, ktoré sa vzťahujú na základné školy uvedené v prihláške na vzdelávanie v základnej škole, strácajú platnosť.

(4) Ak vzor prihlášky na vzdelávanie v základnej škole umožňuje vyznačiť poradie základných škôl podľa záujmu, zákonný zástupca alebo zástupca zariadenia v nej vyznačí poradie. Vyhodnotenie poradia a jeho oznámenie príslušnej základnej škole sa vykoná prostredníctvom centrálného registra. Spôsob vyhodnotenia poradia určí riaditeľ školy v súlade s osobitným predpisom.⁴⁷⁾

(5) Do prvého ročníka základnej školy sa prijíma dieťa, ktoré dovŕšilo šiesty rok veku a dosiahlo školskú spôsobilosť.

(6) Ak nemožno umiestniť dieťa do základnej školy, jej riaditeľ informuje zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia a príslušný orgán miestnej štátnej správy v školstve, ktorý po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia o neprijatí dieťaťa do školy určí školu, v ktorej bude dieťa plniť povinnú školskú dochádzku, alebo zabezpečí inú formu jeho vzdelávania podľa tohto zákona.

(7) Ministerstvo školstva sprístupní prostredníctvom centrálného registra do 30. júna zoznam detí prijatých na základné vzdelávanie obci, v ktorej majú trvalý pobyt.

⁴⁷⁾ § 46 zákona č. 321/2025 Z. z.

Súvisiace ustanovenia:

§ 19, § 20, § 29, § 30, § 31a

Súvisiace právne predpisy:

zákon o školskej správe; správny poriadok

K § 60

Ustanovenie § 60 školského zákona upravuje prijímanie detí na primárne vzdelávanie. Povinná školská dochádzka začína na základnej škole, a preto právna úprava v § 60 priamo nadväzuje na § 19 a § 20 školského zákona, ktoré upravujú plnenie povinnej školskej dochádzky.

Komentované ustanovenie upravuje len prijímanie do 1. ročníka základnej školy, t. j. prijímanie detí, ktoré začínajú plniť povinnú školskú dochádzku. Prijímanie detí do úvodného ročníka základnej školy upravuje § 29 školského zákona. Napriek tomu, že ide o vzdelávanie v základnej škole, zákon explicitne určuje, že absolvovanie úvodného ročníka sa nepovažuje za prvý rok plnenia povinnej školskej dochádzky. Prijímanie na základnú školu počas plnenia povinnej školskej dochádzky, t. j. prestup na inú základnú školu v priebehu plnenia povinnej školskej dochádzky, upravuje § 31 školského zákona.

Novela školského zákona účinná od 1. januára 2026 výrazne zasiahla aj prijímanie detí na primárne vzdelávanie. Okrem toho, že došlo k zjednoteniu postupu prijímania na primárne a predprimárne vzdelávanie, došlo napríklad aj k zmene terminológie. Namiesto

pojmu žiadosť sa používa výraz prihláška, ktorý je jednotný pre prijímanie na materskú školu, základnú školu aj strednú školu.

Na prijatie dieťaťa na základnú školu sa okrem prihlášky vyžaduje splnenie podmienok podľa § 19 školského zákona:

- dovŕšenie šiesteho roku veku, a
- školská spôsobilosť (bližšie o týchto podmienkach v komentári k § 19 školského zákona).

Duplicítne sa upravujú podmienky na prijatie dieťaťa, ktoré nedosiahlo šiesty rok veku. Tieto podmienky školský zákon rovnako upravuje v § 19 školského zákona

Právna úprava prijímania detí na primárne vzdelávanie je roztrieštená. Kým § 19 školského zákona upravuje podmienky prijímania na základné vzdelávanie a § 20 školského zákona upravuje termíny podávania prihlášok a priebeh zápisu, tak § 60 školského zákona upravuje rozhodovanie o prijímaní na primárne vzdelávanie.

Na rozhodovanie školy o prijatí dieťaťa na plnenie povinnej školskej dochádzky, resp. prijatie dieťaťa do základnej školy sa vzťahuje v zmysle § 74 zákona o školskej správe správny poriadok. Na druhej strane však školský zákon určuje osobitný postup podávania prihlášok a vydávania rozhodnutí. Správny poriadok sa teda použije len subsidiárne.

Zo školského zákona vyplývajú tieto osobitosti pre konanie vo veci rozhodovania o prijatí/neprijatí na základné vzdelávanie:

- podávanie prihlášok výhradne prostredníctvom formulára schváleného a zverejneného ministerstvom školstva,
- termín na rozhodnutie určuje a na svojom webovom sídle zverejňuje ministerstvo školstva,
- zoznam uchádzačov, ktorý obsahuje informáciu o prijatí alebo neprijatí, sa zverejňuje na verejne prístupnom mieste základnej školy, na webovom sídle základnej školy a na webovom sídle určenom ministerstvom školstva,
- fikcia vydania rozhodnutia zverejnením zoznamu v prípade prijatia dieťaťa,
- dňom doručenia fiktívneho rozhodnutia je deň zverejnenia uvedeného zoznamu,
- na požiadanie sa rozhodnutie o prijatí vyhotoví v písomnej forme a bez zbytočného odkladu sa odošle zákonnému zástupcovi,
- neprijatému uchádzačovi sa rozhodnutie o neprijatí odošle do piatich pracovných dní od jeho vydania,
- za podpis sa na účel podávania prihlášky na vzdelávanie v materskej škole považuje aj vyjadrenie súhlasu v elektronickej podobe vyznačením v podregistri prijímania na vzdelávanie,
- rozhodnutia, ktoré sa týkajú výchovy a vzdelávania, vydané podľa správneho poriadku sa doručujú obom zákonným zástupcom dieťaťa alebo neplnoletého žiaka. Ak je v podaní uvedená doručovacia adresa len jedného zákonného zástupcu, nepovažuje sa to za nedostatok podania. Ak je v podaní uvedená doručovacia adresa len jedného zákonného zástupcu, riaditeľ školy nie je povinný druhú doručovaciu adresu zisťovať a rozhodnutie sa doručuje len na známu doručovaciu adresu. Ak majú obaja zákonní zástupcovia rôznu doručovaciu adresu, rozhodnutie sa doručuje každému zákonnému zástupcovi osobitne (uvedené, samozrejme, neplatí v prípade fikcie doručenia zverejnením zoznamu, ale len v prípade doručovania rozhodnutia o neprijatí, resp. na základe vyžiadania zákonného zástupcu).

Odseky 3 a 4 riešia poradie (prioritu) škôl určených zákonným zástupcom, t. j. zákonný zástupca si vyberie školy, na ktoré podá prihlášku, a určí ich poradie pre prípad prijatia dieťaťa na viaceré z týchto škôl. Algoritmus by mal automaticky vyhodnotiť, na ktoré školy bolo dieťa prijaté, a určiť, ktorá z týchto škôl je najvyššie v poradí. Okrem toho by algoritmus mal upovedomiť aj ostatné školy, na ktoré bolo dieťa prijaté, ale sú nižšie v poradí. Týmto spôsobom tieto školy nebudú blokovať miesto pre dané dieťa, ale uvoľní sa ich kapacita na prijatie iného dieťaťa. Školský zákon počíta aj so situáciou, že prihláška určovanie poradia neumožňuje. V takom prípade zákonný zástupca má potvrdiť vybranej základnej škole prijatie na základné vzdelávanie do troch pracovných dní odo dňa doručenia rozhodnutia o prijatí (od zverejnenia zoznamu). Ostatné rozhodnutia o prijatí, ktoré sa vzťahujú na základné školy uvedené v prihláške na vzdelávanie v základnej škole, strácajú platnosť.

Odsek 5 duplicitne upravuje podmienky na prijatie dieťaťa do 1. ročníka základnej školy, pričom tieto podmienky sú určené už v § 19 školského zákona a odkazuje na ne aj odsek 1 komentovaného ustanovenia.

Odsek 6 upravujúci nemožnosť prijatia dieťaťa do základnej školy zostal nezmenený aj po novele účinné od 1. januára 2026 (predtým odsek 4). Bohužiaľ, zákonodarcia tento odsek neupravil v súvislosti s novými procesnými postupmi prijímania detí na plnenie povinnej školskej dochádzky. V prvom rade je potrebné si uvedomiť, že tento odsek sa zaoberá nemožnosťou umiestnenia do základnej školy, nie neprijatím na základné vzdelávanie. Samozrejme, v súvislosti s konštatovaním nemožnosti umiestnenia dôjde aj k neprijatiu dieťaťa do základnej školy. Toto ustanovenie teda prioritne nie je určené na riešenie nedostatočnej kapacity základnej školy, ale zameriava sa skôr na konkrétne prípady nemožnosti umiestnenia dieťaťa do školy. Toto ustanovenie upravuje povinnosť riaditeľa oznámiť nemožnosť umiestnenia do základnej školy regionálnemu úradu školskej správy, ktorý po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia o neprijatí dieťaťa do školy určí školu, v ktorej bude dieťa plniť povinnú školskú dochádzku, alebo zabezpečiť inú formu jeho vzdelávania. V súvislosti s novým spôsobom podávania prihlášok môže vzniknúť situácia, že zákonný zástupca určí v prihláške tri základné školy a všetky rozhodnú o neprijatí z dôvodu nemožnosti umiestnenia dieťaťa do základnej školy. V takom prípade všetci riaditelia sú povinní plniť oznamovaciu povinnosť.

§ 61

(1) Ak ide o dieťa so zdravotným znevýhodnením alebo o dieťa s nadaním, k prihláške na vzdelávanie v základnej škole sa prikladá správa z diagnostického vyšetrenia zariadenia poradenstva a prevencie; ak je toto vyjadrenie v centrálnom registri, samostatná príloha sa nevyžaduje a centrálny register túto skutočnosť oznámi prostredníctvom podregistra prijímania na vzdelávanie zákonnému zástupcovi alebo zástupcovi zariadenia pri podávaní prihlášky na vzdelávanie v základnej škole. Riaditeľ školy pred prijatím dieťaťa so zdravotným znevýhodnením a dieťaťa s nadaním do školy so vzdelávacím programom pre žiakov so zdravotným znevýhodnením alebo so vzdelávacím programom zameraným na príslušné nadanie poučí zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia o všetkých možnostiach vzdelávania jeho dieťaťa.